

*Софія-Юлія ГРУШЕВСЬКА,
Іванна-Марія КАТРИЧ
(Дрогобич, Україна)*

ОСНОВНІ ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ КОНСТРУЮВАННЮ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Розвиток дошкільника відбувається через ознайомлення з предметами і об'єктами довкілля, опанування різноманітними предметними діями, вміннями і навичками, способами освоєння світу. Поступово малюки вчаться оперувати знаннями, мислити, розуміти і розв'язувати завдання, оцінювати результати власної діяльності. Тому дорослим важливо пропонувати їм різноманітні засоби практичної діяльності, щоб вони могли якнайбільше сприймати, уявляти, розуміти, мислити, творити. Повсякчас і кожного дня дитина повинна набувати нового досвіду, що визначає її подальше удосконалення.

На нашу думку, одним із ефективних засобів розвитку особистості дошкільника є дитяче конструювання, для організації якого у сучасних закладах дошкільної освіти використовують різноманітні конструктори, конструктивні та будівельні матеріали, іграшки, дидактичні засоби. Вихователеві важливо підібрати таку «іграшку», яка давала б змогу розкривати власний потенціал, розвивати моторику, мислення, логіку, фантазувати, набувати нових навичок, формувати спостережливість, естетичне сприйняття, художній смак тощо.

Зрозуміло, що конструктивна діяльність у ЗДО відбувається та реалізовується під планомірним педагогічним керівництвом вихователя. Тому педагогам варто знати особливості та способи конструювання, щоб допомогти дітям набути потрібного досвіду. Конструювання малюки вчаться на спеціальних заняттях, під час ігрової діяльності, а також під час прогулянок, дослідно-експериментальної та образотворчої діяльності. Взаємозв'язок з грою дає змогу мотивувати дітей до цього виду діяльності,

адже змістом конструктивної творчості може бути будь-який об'єкт довкілля (те, що вони бачать навколо (будиночки, гаражі, мости, меблі, фігурки і т. д.)) [1].

До конструювання діти залучаються з раннього віку. Мова йде про елементарне конструювання за зразком з кількох деталей. Основними прийомами навчання конструюванню у цьому віці є показ вихователя та відтворення конструкції. Якщо діти можуть скопіювати запропонований образ, то продовжується навчання – ускладнюються способи конструювання: збільшується кількість деталей, додаються додаткові задачі підбору форми, кольору, величини конструкції, здійснюється аналіз виконаного завдання та ін. Педагог показує як можна поєднати / з'єднати деталі, щоб утворилася конструкція. Зробити якийсь корисний художній виріб дитина раннього віку не здатна, але отримати досвід та елементарні навички конструювання може і повинна. На цьому етапі для дитини важливими є процес активності, участь у діяльності, пізнання, експериментування, набуття досвіду роботи з конструкторами та іграшками [3].

На думку Л. Журенко, задля успішного оволодіння дітьми конструюванням у ЗДО, вихователів варто вибудовувати навчання, враховуючи такі компоненти і послідовність оволодіння такими навичками:

- пізнання та вивчення дітьми особливостей нових матеріалів та предметів, специфіки їхнього поєднання, що передбачає обстеження, експериментування, випробовування, спостереження за явищами довкілля задля кращого сприймання і розуміння їхніх характерних ознак, які потім відобразатимуться в конструкції;

- формування узагальнених способів діяльності, набуття конструктивних та технічних умінь і навичок через послідовний показ і ускладнення дій;

- розвиток образного мислення й уваги;

- реалізація самостійного задуму, творчої конструктивної діяльності [2].

Тобто, під час визначення змісту заняття з конструювання у садку вихователеві треба спиратися на досвід дітей, постійно ускладнюючи завдання, розвиваючи здатність самостійно виконувати конструктивні завдання. Важливо розуміти, що, окрім попередньої роботи (пізнання довкілля, ознайомлення з властивостями предметів), необхідно враховувати характеристики та специфіку конструктивної діяльності у дошкільному віці. Зокрема, для неї характерні такі ознаки: прийоми обстеження (зосередження уваги на основних частинах, опорних деталях, можливостях їхнього розміщення тощо); відповідні способи побудови конструкції, з'єднання деталей за розміром; поєднання елементів у відповідному порядку, створення конструкції через зіставлення елементів та деталей. Для дитини важливо навчитися просторово розміщувати частини предмета, згідно з його призначенням. Такі вміння формуються через попередню пізнавальну та практичну діяльності.

Основні прийоми навчання конструювання: показ прийомів виготовлення виробу (пояснення, демонстрація загального алгоритму виконання конструкції, порядку та послідовності роботи); інструктування щодо умов та завдань, які важливо врахуватити виконати самостійно; демонстрування окремих елементів конструювання та способів, технічних методів роботи; оцінювання конструкцій з детальним аналізом процесу та окремих досягнень дітей, відповідності конструкції заданому завданню [3, с. 7]. Відзначимо, що елементи аналізу та контролю доречні і під час самого конструювання, виконання роботи або після завершення операції (щоб перевірити правильність виконання і вчасно виправити недоліки), означивши можливість переходу до наступної операції.

Необхідною є оцінка зусиль вихованця. На заняттях дошкільний педагог спілкується і з цілою групою, і з кожною дитиною окремо, перевіряючи засвоєння знань, умінь і навичок. Тому, окрім відзначення кожної малюка, варто оцінювати й колективну роботу, заохочуючи поважати думку один одного, вміння домовлятися, працювати разом.

Також з метою забезпечення тісного контакту з дітьми та теплої емоційної атмосфери вихователіві самому треба брати активну участь у конструктивній діяльності.

Отож, у дитячому садку необхідно дотримуватися поетапності навчання конструювати, щоб малюки якомога вправніше опанували можливостями поєднання деталей виробу та техніками елементарного дизайну. Для цього вихователіві треба проводити попередню роботу, щоб діти могли ознайомитися, обстежити і пізнати характеристики об'єкта, який буде виготовлятися. Далі – варто детально пояснити послідовність виконання конструкції, способи дій, технічні прийоми роботи. При цьому активними можуть бути запитання дошкільників, на які необхідно давати відповіді з опорою на їх досвід. Також вихователіві варто підбирати вироби і завдання, враховуючи принцип поступовості й ускладнення. Спершу пропонувати прості конструкції, потім – складніші, а тоді можна переходити до проблемних ситуацій (з умовами, чи конкретною задачею або ж виконання завдання за темою).

Обов'язково необхідно урізноманітнювати матеріали та засоби конструювання, давати змогу малюкам вправлятися в аналізі зображуваного предмета (образу), використовувати технічні способи у різних ситуаціях та завданнях. Йдеться про розуміння вихователем послідовного ускладнення вимог до дітей, щоб зростаючи, вони мали змогу для творчості, оригінальності та ініціативності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дуткевич Т. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
2. Журенко Л. Творче конструювання як засіб інтелектуального розвитку дітей старшого дошкільного віку. URL:http://www.rusnauka.com/25_SSN_2009/Pedagogica/51493.doc.htm
3. Сухар В. Конструювання в закладах дошкільної освіти. Молодший та середній вік. Харків : Ранок, 2018. 176 с.